

Istuntoasiakirja

2.7.2013

B7-0336/2013 }
B7-0337/2013 }
B7-0342/2013 }
B7-0343/2013 } RC1

YHTEINEN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

työjärjestyksen 110 artiklan 2 ja 4 kohdan mukaisesti

joka korvaa seuraavat poliittisten ryhmien jättämät päätöslauselmaesitykset:

Verts/ALE (B7-0336)

PPE (B7-0337/2013)

ALDE (B7-0342/2013)

S&D (B7-0343/2013)

Yhdysvaltojen Kansallisen turvallisuusviraston (NSA) valvontaohjelmasta, eri jäsenvaltioiden valvontaelimistä ja niiden vaikutuksesta EU:n kansalaisten yksityisyydensuojaan (2013/2682(RSP))

Axel Voss, Manfred Weber, Véronique Mathieu Houillon, Salvatore Iacolino, Rafal Trzaskowski, Daniel Caspary

PPE-ryhmän puolesta

Dimitrios Droutsas, Claude Moraes, Juan Fernando López Aguilar, Sylvie Guillaume

S&D-ryhmän puolesta

Sophia in 't Veld, Sarah Ludford, Renate Weber, Cecilia Wikström,

Nathalie Griesbeck, Leonidas Donskis, Ramon Tremosa i Balcells,

Marielle de Sarnez, Andrea Zaroni, Hannu Takkula, Michael Theurer,

Gianni Vattimo, Marietje Schaake

ALDE-ryhmän puolesta

Rebecca Harms, Daniel Cohn-Bendit, Jan Philipp Albrecht,

Judith Sargentini

RC\942321FI.doc

PE515.880v01-00 }

PE515.881v01-00 }

PE515.886v01-00 }

PE515.887v01-00 } RC1

Verts/ALE-ryhmän puolesta

RC\942321FI.doc

PE515.880v01-00 }
PE515.881v01-00 }
PE515.886v01-00 }
PE515.887v01-00 } RC1

FI

Euroopan parlamentin päätöslauselma Yhdysvaltojen Kansallisen turvallisuusviraston valvontaohjelmasta, eri jäsenvaltioiden valvontaelimistä ja niiden vaikutuksesta EU:n kansalaisten yksityisyydensuojaan (2013/2682(RSP))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) 2, 3, 6 ja 7 artiklan sekä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 16 artiklan,
- ottaa huomioon Euroopan unionin perusoikeuskirjan sekä ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn eurooppalaisen yleissopimuksen (ECHR),
- ottaa huomioon 28. tammikuuta 1981 tehdyn Euroopan neuvoston yleissopimuksen nro 108 yksilöiden suojelusta henkilötietojen automaattisessa tietojenkäsittelyssä ja siihen 8. marraskuuta 2001 liitetyn lisäpöytäkirjan,
- ottaa huomioon yksityisyyden suojaaja ja tietosuojaa koskevan EU:n lainsäädännön, erityisesti yksilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta annetun direktiivin 95/46/EY, rikosasioissa tehtävässä poliisi- ja oikeudellisessa yhteistyössä käsiteltävien henkilötietojen suojaamisesta tehdyn puitepäätöksen 2008/977/YOS, henkilötietojen käsittelystä ja yksityisyyden suojasta sähköisen viestinnän alalla annetun direktiivin 2002/58/EY ja yksilöiden suojelusta yhteisöjen toimielinten ja elinten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta annetun asetuksen (EY) N:o 45/2001,
- ottaa huomioon komission antaman asetus- ja direktiiviehdotuksen, joista kumpikin koskee unionin tietosuojajärjestelmän uudistamista,
- ottaa huomioon EU:n ja Yhdysvaltojen tekemän keskinäistä oikeusapua koskevan sopimuksen, joka mahdollistaa tietojenvaihdon rikollisen toiminnan estämiseksi ja tutkimiseksi, tietoverkkorikollisuutta koskevan yleissopimuksen (CETS nro 185), EU:n ja Yhdysvaltojen safe harbor -sopimuksen (2000/520/EY) ja safe harbor -järjestelmän käynnissä olevan uudistamisen,
- ottaa huomioon Yhdysvaltojen Patriot Act -lain, ulkomaista tiedustelua ja seurantaa koskevan FISA-lain sekä kyseistä lakia muuttavan, vuonna 2008 annetun lain (FISAAA) 702 pykälän,
- ottaa huomioon neuvottelut, joita EU ja Yhdysvallat käyvät puitesopimuksesta, joka koskee henkilötietojen suojelua niitä siirrettäessä ja käsiteltäessä poliisi- ja oikeusviranomaisten välisessä yhteistyössä,
- ottaa huomioon aiemmat yksityisyyden suojaaja ja tietosuojaa koskevat päätöslauselmansa ja erityisesti 5. syyskuuta 2001 antamansa päätöslauselman yksityistä ja talouselämän viestintää

sieppaavan maailmanlaajuisen järjestelmän (Echelon-sieppausjärjestelmän) olemassaolosta¹,

- ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston puheenjohtajan Herman van Rompuyn, parlamentin puhemiehen Martin Schulzin, komission varapuheenjohtajan / oikeus- ja kansalaisasioista sekä perusoikeuksista vastaavan komission jäsenen Redingin sekä komission varapuheenjohtajan / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan Catherine Ashtonin julkilausumat,
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 110 artiklan 2 ja 4 kohdan,
- A. toteaa, että EU:n ja Yhdysvaltojen transatlanttisen kumppanuuden on perustuttava vastavuoroiseen luottamukseen ja kunnioitukseen, lojaaliin ja vastavuoroiseen yhteistyöhön sekä perusoikeuksien ja oikeusvaltioperiaatteen kunnioittamiseen;
- B. toteaa, että jäsenvaltioiden velvollisuutena on kunnioittaa SEU-sopimuksen 2 artiklassa ja perusoikeuskirjassa vahvistettuja perusoikeuksia ja -arvoja;
- C. ottaa huomioon, että näiden periaatteiden noudattamista epäillään vahvasti kansainvälisen lehdistön esitettyä todisteita siitä, että Yhdysvaltojen viranomaiset valvovat ja käsittelevät laajasti Prism-ohjelman kaltaisten ohjelmien avulla Yhdysvaltojen verkkopalveluja käyttävien EU:n kansalaisten ja asukkaiden henkilötietoja;
- D. toteaa, että epäilyt eivät koske pelkästään Yhdysvaltojen viranomaisten toimintaa vaan myös useiden EU:n jäsenvaltioiden toimintaa, sillä ne ovat kansainvälisen lehdistön mukaan tehneet yhteistyötä Prism-ohjelmassa tai muissa vastaavissa ohjelmissa taikka päässeet niiden avulla luotuihin tietokantoihin;
- E. ottaa lisäksi huomioon, että monilla jäsenvaltioilla on Prism-ohjelman kaltaisia valvontaohjelmia tai että ne keskustelevat tällaisten ohjelmien kehittämisestä;
- F. toteaa, että erityisesti on kyseenalaistettu, onko Yhdistyneen kuningaskunnan GCHQ-tiedustelupalvelun toiminta ollut EU:n lainsäädännön mukaista, sillä se on salakuunnellut suoraan sähköisessä viestinnässä käytettyjä meren alla kulkevia transatlanttisia kaapeleita Tempora-koodinimellä kulkevan ohjelman avulla; toteaa, että raporttien mukaan muut jäsenvaltiot valvovat rajat ylittävää sähköistä viestintää ilman, että tätä olisi määrätty tekemään säännöllisesti, vaan se perustuu erityistuomioistuinten päätöksiin, jakavat tietoja (Ruotsi) muiden maiden kanssa ja voivat lisätä valvontavalmiuksiaan (Alankomaat ja Saksa); toteaa, että muissa jäsenvaltioissa ollaan huolissaan tiedustelupalvelujen tiedonsieppausvaltuuksista (Puola);
- G. toteaa olevan viitteitä siitä, että EU:n toimielimet sekä EU:n ja jäsenvaltioiden lähetystöt ja edustustot ovat olleet Yhdysvaltojen harjoittaman valvonta- ja vakoilutoiminnan kohteina;
- H. toteaa, että komission jäsen Reding on lähettänyt Yhdysvaltojen oikeusministerille Eric Holderille kirjeen, jossa kuvataan EU:n huolenaiheita ja pyydetään selvennystä ja selitystä Prism-ohjelmasta ja muista vastaavista ohjelmista, joihin liittyy tietojen kerääminen ja hakeminen, sekä laeista, joiden perusteella tällaisille ohjelmille voidaan myöntää lupa; ottaa

¹ EYVL C 72 E, 21.3.2002, s. 221.
RC\942321FI.doc

PE515.880v01-00 }
PE515.881v01-00 }
PE515.886v01-00 }
PE515.887v01-00 } RC1

huomioon, että täydellinen vastaus Yhdysvaltojen viranomaisilta on vielä saamatta huolimatta keskusteluista, jotka käytiin Dublinissa 14. kesäkuuta 2013 pidetyssä EU:n ja Yhdysvaltojen oikeusministerien kokouksessa;

- I. toteaa, että safe harbor -sopimuksen mukaisesti jäsenvaltioilla ja komissiolla on velvollisuus taata henkilötietojen turvallisuus ja loukkaamattomuus; toteaa, että kansainvälisen lehdistön tietojen mukaan kaikki Prism-ohjelmaan osallistuvat yhtiöt ovat safe harbor -sopimuksen osapuolia; toteaa, että komissiolla on sopimuksen 3 artiklan nojalla velvoite kumota sopimus tai keskeyttää sen soveltaminen, jos sopimuksen määräyksiä ei noudateta;
- J. ottaa huomioon, että EU:n ja Yhdysvaltojen välisessä keskinäistä oikeusapua koskevassa sopimuksessa, sellaisena kuin unioni ja Yhdysvaltain kongressi ovat sen ratifioineet, on yksityiskohtaisia määräyksiä tietojen keräämisestä ja vaihtamisesta sekä avun pyytämisestä ja antamisesta yhdessä maassa olevan todistusaineiston hankkimiseksi, jotta voidaan edistää rikostutkintaa tai rikosoikeudellisia menettelyjä toisessa maassa;
- K. korostaa, että olisi valitettavaa, jos äskettäin esitetyt väitteet vaikuttaisivat kielteisesti transatlanttisen kauppaa- ja investointikumppanuussopimuksen (TTIP) tekemiseen tähtääviin toimiin, jotka ovat olleet osoitus siitä, että osapuolet ovat sitoutuneet vahvistamaan entisestään EU:n ja Yhdysvaltojen kumppanuutta;
- L. ottaa huomioon, että komission jäsen Malmström ilmoitti 14. kesäkuuta 2013 transatlanttisen asiantuntijaryhmän perustamisesta;
- M. toteaa, että komission jäsen Reding on ottanut yhteyttä Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisiin ja ilmaissut huolensa tiedotusvälinässä olleista Tempora-ohjelmaa koskevista raporteista ja pyytänyt selvitystä ohjelman laajuudesta ja toiminnasta; toteaa Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaisten puolustaneen GCHQ:n harjoittamaa valvontaa ja vahvistaneen, että se toimii tiukkojen ja laillisten ohjeiden mukaisesti;
- N. ottaa huomioon, että tietosuojauudistus on käynnissä EU:n tasolla, sillä direktiivi 95/46/EY tarkistetaan ja korvataan ehdotetulla yleisellä tietosuoja-asetuksella ja tietosuojadirektiivillä yksilöiden suojelusta toimivaltaisten viranomaisten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä rikosten torjumista, tutkimista, selvittämistä ja syytteenpanoa tai rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanoa varten sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta;
1. vakuuttaa tukevansa edelleen transatlanttisia pyrkimyksiä terrorismin ja järjestäytyneen rikollisuuden torjumiseksi, mutta on erittäin huolissaan Prism- ja Tempora-ohjelmista ja muista vastaavista ohjelmista, koska jos nyt saatavilla olevat tiedot vahvistetaan, kyse saattaa olla EU:n kansalaisten ja asukkaiden yksityisyyttä ja tietosuojaa koskevan perusoikeuden, yksityis- ja perhe-elämää koskevan oikeuden, viestinnän luottamuksellisuuden, syyttömyysolettaman, ilmaisunvapauden, tiedonvapauden ja elinkeinovapauden vakavasta rikkomisesta;
2. pitää erittäin valitettavana EU:n edustustojen vakoilemista, koska jos nyt saatavilla olevat tiedot vahvistetaan, merkitsee se vakavaa rikkomusta diplomaattisia suhteita koskevaa Wienin yleissopimusta kohtaan ja vaikuttaa mahdollisesti transatlanttisiin suhteisiin; vaatii yhdysvaltojen viranomaisilta välitöntä selvitystä asiasta;

3. kehottaa Yhdysvaltojen viranomaisia antamaan EU:lle ilman aiheetonta viivästystä kaikki Prism-ohjelmaa ja muita vastaavia tiedonkeruuohjelmia koskevat tiedot ja etenkin oikeusperustaa, tarpeellisuutta, oikeasuhteisuutta ja EU:n kansalaisten perusoikeuksia suojaavia turvatakeita koskevat tiedot – kuten laajuuden ja keston rajoittaminen, pääsyehdot, ja riippumaton valvonta – kuten tietoverkkorikollisuutta koskevassa yleissopimuksessa määrätään ja kuten komission jäsen Reding pyysi Yhdysvaltojen oikeusministerille Eric Holderille lähettämässään 10. kesäkuuta 2013 päivätyssä kirjeessä; kehottaa Yhdysvaltojen viranomaisia keskeyttämään kaikkien sellaisten lakien ja valvontaohjelmien soveltamisen, jotka loukkaavat EU:n kansalaisten perusoikeutta yksityisyyteen ja tietosuojaan, EU:n ja sen jäsenvaltioiden suvereniteettia ja oikeudenkäyttövaltaa ja tietoverkkorikollisuutta koskevaa yleissopimusta, ja tarkastelemaan kyseisiä lakeja ja ohjelmia uudelleen;
4. kehottaa komissiota, neuvostoa ja jäsenvaltioita harkitsemaan edellä mainittujen tavoitteiden saavuttamiseksi kaikkia mahdollisia keinoja keskusteluissa ja neuvotteluissa, joita Yhdysvaltojen kanssa käydään sekä poliittisella tasolla että asiantuntijatasolla, mukaan luettuina matkustajarekisteriä ja terrorismin rahoituksen jäljittämishjelmaa koskevien sopimusten soveltamisen mahdollinen keskeyttäminen;
5. vaatii, että transatlanttiselle asiantuntijaryhmälle, josta komission jäsen Malmström ilmoitti ja johon parlamentti osallistuu, annetaan riittävä turvallisuusselvitys ja pääsy kaikkiin asiaa koskeviin asiakirjoihin, jotta se voi suorittaa työnsä asianmukaisesti ja vahvistetun määräajan kuluessa; vaatii lisäksi, että parlamentti on asianmukaisesti edustettuna tässä asiantuntijaryhmässä;
6. kehottaa komissiota ja Yhdysvaltojen viranomaisia jatkamaan viipymättä neuvotteluja puitesopimuksesta, joka koskee henkilötietojen suojelua niitä siirrettäessä ja käsiteltäessä poliisi- ja oikeusviranomaisten välisessä yhteistyössä; kehottaa komissiota varmistamaan neuvottelujen aikana, että sopimus täyttää ainakin seuraavat kriteerit:
 - a) EU:n kansalaisille taataan oikeus saada tietää, että heidän tietojään käsitellään Yhdysvalloissa
 - b) varmistetaan, että EU:n kansalaisilla on vastaava pääsy Yhdysvaltojen oikeusjärjestelmään kuin Yhdysvaltojen kansalaisilla
 - c) erityisesti taataan oikeus muutoksenhakuun;
7. kehottaa komissiota varmistamaan, että EU:n tietosuojavaatimuksia ja neuvotteluja EU:n nykyisestä tietosuojapaketesta ei vesitetä Yhdysvaltojen kanssa tehtävän transatlanttisen kauppaa- ja investointikumppanuuden (TTIP) vuoksi;
8. kehottaa komissiota tarkistamaan viimeaikaisten tietojen valossa perusteellisesti safe harbor -sopimusta sen 3 artiklan nojalla;
9. on erittäin huolissaan paljastuksista, joiden mukaan jäsenvaltiot käyttävät valvontaohjelmia joko Yhdysvaltojen Kansallisen turvallisuusviraston avulla tai itsenäisesti; kehottaa jäsenvaltioita kartoittamaan, sopivatko tällaiset ohjelmat yhteen EU:n primaarioikeuden ja johdetun oikeuden – erityisesti tietosuoja koskevan SEUT-sopimuksen 16 artiklan – kanssa sekä unionin perusoikeusveloitteiden kanssa, jotka johtuvat ECHR:stä sekä jäsenvaltioille

RC\942321FI.doc

PE515.880v01-00 }
 PE515.881v01-00 }
 PE515.886v01-00 }
 PE515.887v01-00 } RC1

yhteisistä perustuslaillisista perinteistä;

10. korostaa, että kaikkien EU:ssa palveluja tarjoavien yritysten on noudatettava poikkeuksetta EU:n lainsäädäntöä ja että ne ovat vastuussa mahdollisista rikkomuksista;
11. korostaa, että kolmannen maan oikeudenkäyttövallan piiriin kuuluvien yritysten olisi varoitettava EU:hun sijoittautuneita käyttäjiä selkeästi ja näkyvästi siitä, että lainvalvonta- ja tiedustelupalvelut mahdollisesti käsittelevät henkilötietoja, koska ne ovat saaneet salaisia käskyjä tai määräyksiä tehdä niin;
12. pitää valitettavana, että komissio on poistanut tietosuojaa koskevan asetuksen vuodetussa versiossa olleen aiemman 42 artiklan; vaatii komissiota selventämään, miksi se toimi niin; kehottaa neuvostoa noudattamaan parlamentin kantaa ja palauttamaan kyseisen säännöksen;
13. tähdentää, että oikeusvaltioperiaatteeseen perustuvissa demokraattisissa ja avoimissa valtioissa kansalaisilla on oikeus saada tietoja perusoikeuksiensa vakavista loukkaamisista ja antaa ne ilmi myös silloin, kun on kyse heidän oman hallituksensa toiminnasta; tähdentää, että tarvitaan menettelyjä, joiden avulla ilmiantajat voivat paljastaa perusoikeuksien vakavia loukkaamisia, ja korostaa, että tällaisten henkilöiden on saatava tarvittavaa suojelua, mukaan luettuna kansainvälisen tason suojelu; ilmaisee tukevansa edelleen tutkivaa journalismia ja tiedotusvälineiden vapautta;
14. kehottaa neuvostoa vauhdittamaan kiireellisesti koko tietosuojapakettin ja etenkin tietosuojadirektiivin käsittelyä;
15. korostaa, että on perustettava EU:n tason vastine yhdistetyille parlamentaarille ja oikeudellisille valvonta- ja tutkintakomiteoille, joilla tarkastellaan joidenkin jäsenvaltioiden nykyisiä tiedustelupalveluja;
16. kehottaa kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokuntaa tekemään kattavan tutkimuksen asiasta yhteistyössä kansallisten parlamenttien ja komission perustaman, EU:n ja Yhdysvaltojen välisen asiantuntijaryhmän kanssa ja raporttoimaan siitä vuoden loppuun mennessä:
 - a) keräämällä kaikki asiaa koskevat tiedot ja muun näytön sekä Yhdysvaltojen että EU:n lähteistä (tosiasioiden selvittäminen);
 - b) tutkimalla Yhdysvaltojen viranomaisten väitettyä valvontatoimintaa sekä tiettyjen jäsenvaltioiden toteuttamaa valvontatoimintaa (vastuukysymysten kartoittaminen);
 - c) arvioimalla valvontaohjelmien vaikutusta seuraavien seikkojen suhteen: EU:n kansalaisten perusoikeudet (erityisesti yksityiselämää koskeva oikeus ja viestintäsalaisuus, ilmaisunvapaus, syyttömyysolettama ja oikeus tehokkaiisiin oikeussuojakeinoihin), todellinen tietosuoja sekä EU:ssa että muualla kuin unionissa olevien unionin kansalaisten suhteen siten, että keskitytään erityisesti EU:n lainsäädännön vaikuttavuuteen ekstraterritoriaalisuutta koskevissa mekanismeissa, EU:n turvallisuus pilvipalvelujen aikakaudella, tällaisten ohjelmien lisäarvo ja oikeasuhteisuus terrorismin torjunnan kannalta, vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen ulkoinen ulottuvuus (EU:n kolmansiin maihin tekemiä siirtoja – kuten safe harbor -sopimuksen mukaisesti tehtyjä siirtoja – koskevien päätösten –

kansainvälisten sopimusten ja muiden oikeusapua ja oikeudellista yhteistyötä koskevien oikeudellisten välineiden validiuden arviointi [vahinko- ja riskianalyysi]);

d) kartoittamalla soveltuvimpia mekanismeja oikeussuojakeinoja varten, jos loukkaukset kyetään osoittamaan toteen (hallinnollinen ja oikeudellinen muutoksenhaku ja korvausjärjestelmät);

e) antamalla suosituksia, joilla pyritään estämään loukkausten jatkuminen ja ja varmistamaan EU:n kansalaisten henkilötietojen uskottava ja korkeatasoinen suojeleminen asianmukaisin keinoin, erityisesti hyväksymällä valmis tietosuojapaketti (poliittiset suositukset ja lainsäädäntötyö);

f) antamalla suosituksia, joilla pyritään lujittamaan EU:n toimielinten, elinten ja virastojen tietotekniikkaturvallisuutta viestintäjärjestelmien asianmukaista sisäistä turvallisuutta koskevien sisäisten sääntöjen avulla, jotta voidaan estää luvaton pääsy tietoihin ja henkilötietoihin sekä niiden paljastuminen tai katoaminen ja korjata tilanne (tietoturvaloukkauksia koskevan tilanteen korjaaminen);

17. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman komissiolle, neuvostolle, Euroopan neuvostolle, jäsenvaltioiden parlamenteille, Yhdysvaltojen presidentille, Yhdysvaltojen senaatille ja edustajainhuoneelle sekä Yhdysvaltojen turvallisuusministerille ja oikeusministerille.